

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

IX. De falsis & falsum exponentibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

eorum iudices ordinarios traducere, & tradere, sub similibus poenis tenerentur, & deberent, de novo statuit, ordinavit, inhibuit, & declaravit. Et similiter quibusvis dictæ sedis Legatis etiam de latere, ac Nunciis, & Provinciarum Rectoribus, necnon suis, & dictæ Romanæ Ecclesiæ Vicariis in temporalibus pro tempore existentibus, & præfatis communitatibus, omnem super abolitionis homicidiorum huiusmodi, per eum & prædecessores suos ac sedem eandem, sub quavis forma & verborum expressione concessam, approbatam, & innovatam auctoritatem & facultatem revocavit, cassavit, irritavit, & annullavit. Et si quando similes abolitiones per eum, & successores suos Rom. Pontifices, & sedem præfatam concedi contingeret, illas per iudices & officiales, ad quos pertineret, nisi triax litteræ Apostolicæ sub intervallo unius mensis pro singulis litteris huiusmodi cum expressa derogatione præsentium desuper emanarent, nullatenus admitti vel observari voluit, prout in singulis litteris prædictis plenius continetur.

Cum autem sciam ubi nos ad summi Apostolatus apicem divina cooperate providentia assumpti sumus, ob curandam literarum non observantiam in eisdem civitatibus, terris & locis, ac etiam in alma urbe nostra varias dissensiones, discordias, & odia vigere, latrocinia & homicidia, aliæque nefandissima crimina perpetrari, ac præfatos Pium II. Paulum, Sixtum, Iulium, Leonem, Clementem, ac Pium IV. prædecessores pro fossici ac tranquillo statu & comodo personarum tam dictæ urbis quam aliarum civitatum, terrarum & locorum prædictorum, præmissa statuisse, ordinasse & peregerisse perspeximus: Idcirco nos quoque eadem ratione quietis videlicet ac pacis moti, habita super his cum venerabilibus fratribus nostris ejusdem sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione maturata, ac de illorum unanimi consilio & assensu singulas Pii II. & Pauli, ac Sixti, necnon Iulii, & Leonis, & Clementis, & Pii IV. prædecessorum litteras huiusmodi, cum statutorum, ordinatum, extensionum, ampliationum, revocationum, cassationum, irretationum, annullationum, decretorum, confirmationum, incorporationum, applicationum, voluntatum, hortationum, requisitionum, & mandatorum, omnibusq; & singulis aliis in eis respective contentis clausulis, Apostolica auctoritate prædicta, tenore præsentium approbamus, confirmamus, & innovamus, illisq; perpetuum & inviolabilis firmitatis robur adjicimus, ac ab omnibus & singulis, quos illæ concernunt, penitus ac sub prædictis per contrafacientes irreversibiliter incurrendis poenis oblovari volumus atque decernimus, eisdemq; litteras ad hoc, ut si homicidæ, sicarii, banniti in civitatibus, terris, castris, & locis prædictis cuiquam damna aliqua intulerint, ipsiq; damnis taliter illatis, à civitatibus communitatibus, ac terrarum, castrorum, & locorum huiusmodi universitatibus capti & deprehensi non fuerint, sed taliter delinquentes impudè evaserint, communitates ac universitates huiusmodi (præter hoc, quod ad damnum quorumcumq; sic illatorum parti lætæ, damna que huiusmodi patienti, eorumq; heredibus plenariam restitutionem & satisfactionem omnino teneantur) ad tantum quantum damna illata huiusmodi extimata fuerint, Cameræ Apostolicæ realiter & cum effectu persolvendum omnino sint astricti, auctoritate & tenore præfatis extendimus & ampliamus. Mandantes eisdem communitatibus & universitatibus, quatenus ipsæ in virtute sanctæ obedientiæ, & sub majoris excommunicationis, ac alii nobis, & pro tempore existenti Romano Pontifici beneficiis poenis, eosdem sicarios & bannitos, in eorum civitatibus, castris, terris & locis commorantes, seu per eas & ea transeuntes, capere, & ad populum convocandum & coadiuvandum campanas pulsare, eosq; sic captos ad carceres conducere, aut Curie temporali consignare omnino teneantur. Rom. 3. Non. Jul. 1566.

Sixtus Quintus.
In sicarios, bannitos, latrones, & homicidas a quæssima constitutio, priorum Pontificum decreta confirmans.

CAP. X.

Hoc nostri Pontificatus initio, inter multa Reipublicæ damna & incommoda, quæ menti nostræ obversabantur, nobis longè fuit gravissimum, quod populos S. R. E. ditioni temporali subiectos, non modo ad rerum, substantiarumque suarum perturbationem & iacturam, sed etiam vitæ periculum redactos invenerimus, exulibus, bannitis, cæterisque id genus facinorosis hominibus ita undiq; ingruentibus & grassantibus, ut vix quisquam ab hac hominum peste tutus alicubi consistere posse videatur. Quare cum adhuc sananda mala, ex officio nostri debito, & præcipua erga nostros ac ejusdem Rom. Eccl. subditos charitate assidue extimulemur, nihil non agere & tentare decernimus, quo populis optata quies, salus, securitas & tranquillitas per nos restituatur. Quod ita demum, Deo auxiliante, speramus nos esse consecuturos, si caute provideatur, ne ulum domi forisq; intra extrave fines nostros criminosis hominibus huiusmodi pateat diffugium aut receptaculum, sed omnino legum & magistratum reverentiam, iustitiamq; gladium subire, ac debitas poenas luere cogantur.

Itaque de fratrum nostrorum consilio omnes & singulas constitutiones à secl. record. Pio II. Paulo etiam II. Sixto IV. Iulio similiter II. Leone X. Clemente VII. Iulio III. Pio etiam IV. Pio V. Greg. XIII. & quibusvis aliis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, suo cuiusq; tempore in detestabile prædictorum & aliorum infra scriptorum hominum genus, pro temporis & criminum ratione editas, cum omnibus & singulis eis contentis, quoad ea quæ præsentibus non contrariantur, & excepta excommunicationis sententia, per easdem constitutiones in illis contravenientes promulgata, quam ne animarum perniciem ponus quam salutem adferas consilio tollendam & submovendam duximus, ex certissima nostra approbantes & innovantes, illarumq; omnium tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur, pro expressis & insertis haberi volentes. Romæ primo Anno Pontificatus Sixti V.

TITVLVS IX.
DE FALSIS ET FALSVM EXPONENTIBVS.

Innocentius VIII.

Persona qualitatem & conditionem mentientes, in aliquid falsum consequantur, res hoc obsequio transito affectu fructu careant.

CAP. I.

Cum, sicut non sine displicentia accepimus, nonnulli conscientia suæ prodigi, & avaritiæ morbo laborantes, ut litteras Apostolicas gratis expendant, & officiales debita eorum portione defraudent, in eisdem litteris se nonnunquam venerabilium fratrum nostrorum sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, aut dilectorum filiorum abbreviatorum de majori præfidentia, seu litterarum prædictarum scriptorum, necnon aliarum personarum quarumcumque, ex quarum qualitatibus & privilegiis sive antiqua consuetudine litteras ipsas gratis expedire solent, nepotes, & quandoq; germanos, interdum verò familiares continuos commentales fuisse & esse affirmare, & ut tales in dictis litteris se inscribi facere ac fecisse non vereantur, cum revera tales non fuerint, in animarum suarum periculum, ac officiorum Roman. Curie non modicum præiudicium & gravamen: Nos fraudibus & deceptionibus huiusmodi prout nostro incumbit officio de remedio opportuno providere volentes, inotu proprio, & ex certa scientia, omnes & singulos cuiuscunq; status, gradus & conditionis fuerint, & quocunq; nomine

nuncupentur, qui se Cardinalium, aut assistentium seu scriptorum eorundem, aut aliarum personarum quarumcunq; ex quarum qualitatibus & privilegiis, sive antiqua consuetudine literas ipsas gratis expediri solent, nepotes, seu germanos, aut familiares continuos commensales in eisdem literis nominaverint, cum revera tales non fuerint: excommunicationis sententia, à qua nisi per Romanum Pontificem pro tempore existentem, mortis articulo excepto, ac satisfactione prævia, absolvi non possint, auctoritate Apostolica per præfentes innodamus. Et nihilominus concessiones & gratias in eisdem literis contentas quascunq; ipsasq; literas hæten^{us} expeditas & expediendas, viribus omnino carere, eisq; & eorum singulis in aliquo suffragari non potuisse, nec in futurum posse, motu, auctoritate & scientia similibus decernimus & declaramus, ac volumus quòd mandatum, decretum, & declaratio nostra huiusmodi in Cancellaria Apostolica publicetur, & in illius libro describatur, & perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observetur. 18. Aug. 1487.

Paulus Quartus.

Qui personis interpositis beneficiorum provisionem venantur, aut seipso in canonico examine offerunt, qua alterius ignorantia & imperitia factum præbent falsumq; nentur, excommunicantur.

CAP. II.

Inter ceteras curas, quibus ex Apostolatus officio assidue urgemur & premimur, ea continuè animo nostro fixa fuit, ut beneficia Ecclesiastica, præsertim curam animarum habentia, personis conferantur idoneis, quæ velent & possent apud ea personaliter residere, scirentque eis laudabiliter deservire. Et ad hoc dilectos filios nostros Bernardinum sancti Matthæi Tranen. & Scipionem sanctæ Potentiæ de Pisis, ac Ioannem sancti Ioannis apud portam Latinam titularum, Reumanum, nuncupatos presbyteros Cardinales, qui unà cum venerabili fratre Francisco Episcopo Gebenen. Datario nostro distributioni & provisioni beneficiorum huiusmodi præfessent, jam dudum deputavimus. Verùm cum audiamus, eosdem Cardinales & Datarium, licet in his eam, quam possunt, maiorem semper adhibuerint & indes adhibeant diligentiam, personas quibus beneficia ipsa conferenda sunt, super literatura examinando, de eorum vita & moribus, ac beneficiis per eos obtentis, diversimodè tamen circumveniri & falli, ac diversas eis fraudes in præmissis fieri, aliquibus se alios esse simulantibus, & tanquam tales se in examine supponentibus, & aliis beneficia pro personis sibi cognitis, & id ignorantibus, ut postmodum cum eis beneficia etiam per simoniacam pravitate tractare, & super eis pacifici possint: aliis beneficia tam pro se quam aliis personis cum oblatione diversarum pensionum annuarum diversis personis, etiam familiaribus, continuis commensalibus nostris, aut aliis quos ipsi nobis gratos & acceptos esse existimant, annuatim persolvendarum, & sic simoniacam hæresim incurrendo: aliis beneficia huiusmodi pro diversis aliis, sub spe pensionem annuam aut aliud commodum temporale ab eis consequendi: aliis beneficia ipsa pro seipso animo & intentione & interdum pacto expressè firmato, de eis postmodum in favorem aliorum, qui aliquando minus idonei, & non benemeriti existunt, cum simili pensione, aut commodo, aut sine illa, vel illo resignandis & dimittendis, maxima cum instantia obtinere procurantibus. Nos præmissis fraudibus & dolis, ac hæresi simoniacæ quantum cum Deo possumus efficaciter occurrere volentes, Apostolica auctoritate, tenore præsentium statuimus, & ordinamus, atque decernimus, quòd de cætero omnes & singuli, qui post publicationem præsentium in locis infra scriptis faciendam, occasione beneficiorum obtinentorum se alios esse simulaverint, & tanquam tales se in examine supposuerint, aut beneficia pro personis id ignorantibus, seu pro se vel pro aliis cum oblatione ali-

cujus pensionis annua, aut pro alius, cum ipse personam annuam, aut aliud quantumvis modicum temporale commodum ab eis consequendi, vel pro seipso animo & intentione ea postmodum in favorem aliorum, etiam quantumvis idoneorum & benemeritorum, cum simili pensione aut commodo, aut sine illa, vel illo resignandis, obtinere procuraverint, quibus, si non gradus, ordinis & conditionis existant, etiam si aliquo modo, aut alia majore dignitate Ecclesiastica, vel Cardinali honore, seu mundana, etiam Regia, Ducali, archiepiscopali præminentia præfulgeant, excommunicationis & anathematis, ac maledictionis æternæ sententia, à qua nisi à nobis, aut Romano Pontifice pro tempore existente, præterquam in mortis articulo confiteantur, absolvi nequeant, eo ipso absq; alia desuper facta declaratione incurrant, ita ut confitit solum summam de extra judicialiter, quòd ipsi contra tenorem præfentes aliquid fecerint, per curiam causarum Camera Apostolicæ generalem auditorem seu viceauditorem, vel eum locum tenentem pro talibus & ut tales publicari possint: in nihilominus, sic, ut præferatur, obtentis provisionibus commenda, aliæq; dispensationes nullæ sint, aut irritæ nullumq; aliquid in ipsis beneficiis vel ad illa vitium nec aliquis eorum vigore fructus suos faciat, aliorum restitutionem teneant, possint; beneficia autem impetrata quàm per eos ante obtenta, tanquam non præmissis vacantia, à nobis & Romano Pontifice pro tempore existente duntaxat liberè impetrari. Venerabilis tamen, ordinationem, & decretum nostrum huiusmodi etiam quoad monasteria monialium, & alia beneficia, per moniales aut alias mulieres obtinere solita, locum Leo Decimus.

Surrepticia sunt literæ per falsam rei narrationem impetrata.

CAP. III.

In hærendo a vestigiis prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum, sicut non dolq; gravi sollicitudine accepimus, nonnulli animæ suæ propterea, & animæ morbo laborantes, ut literas Apostolicas gratis expendant, & Romanæ Curie officiales debita eorum pensione defraudent, in eisdem literis nonnullam veteribus fratrum nostrorum S.R.E. Vicecancellariorum Cardinalium, aut dilectorum filiorum Abbatorum de minori præfidentia, seu literarum penditarum scriptorum, necnon aliarum personarum quarumcunq; ex quarum qualitatibus, & privilegiis, sive antiqua consuetudine, literas ipsas gratis expedire solent, nepotes, & quatuor germanos, inter quos vero familiares continuos commensales fuisse & esse affirmare, & ut tales in dictis literis se inseribi facere & fecisse non verentur, etiam revera tales non fuerint, in animarum suarum periculum, & officiorum ipsorum Rom. Curie non modicum periculum, & gravamen. Nos igitur fraudibus & deceptionibus huiusmodi, pro ut nostro in tumbarum officio, in remedio opportuno providere volentes, motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulos quoscunq; situs gradus, & conditionis fuerint, & quocunq; nomine nuncupentur, qui se Vicecancellarii, aut aliorum Cardinalium, vel breviatorum, seu scriptorum eorundem, aut aliarum personarum quarumcunq; ex quarum qualitatibus & privilegiis, sive ex antiqua consuetudine huiusmodi literas ipsas in toto vel in parte gratis expedire solent, nepotes,

a. Convenit hac constitutio cum ea quam Innocentius octavus hanc rem sup. c. i. vid.

fratres, aut familiares continuos commensales in eisdem literis etiam motu proprio concessis nominaverint, si re vera tales nepotes, aut fratres, vel familiares continui commensales non fuerint, necnon officiales premissa fieri procurantes, seu permittores, excommunicationis sententiam, à qua non nisi per Romanorum Pontificem pro tempore existentem (articulo mortis excepto, ac debita satisfactione praxia) absolvi possint, auctoritate Apostolica per presentes innodamus, eosque excommunicationis sententiam huiusmodi in dictum enuntium exnunc, prout extunc, & contra incurrisse declaramus, & pro talibus publice iudicari mandamus: Ac ipsos officiales procurantes seu permittores huiusmodi, à suorum officialium perceptione emolumentorum per continuam, ultra alias poenas quos propterea incurrent, omnino suspendimus. Et nihilominus concessiones & gratias in eisdem literis contentas quascunque, ipsasque literas hætenas tam per Cameram, quam Cancellariam expeditas & expediendas, viribus omnino carere, eisque quos concernunt, & eorum singulis in aliquo suffragari non potuisse, neque in futurum posse, sed omnino surperitias, invalidas & nullas fuisse, esse & fore, sicque per quoscunque Iudices, etiam sanctæ Ro. Ecclesiæ Cardinales, ac sacri Palatii Apostol. auditores in quacunque instantia, sublata eis, & eorum cuiilibet quavis aliter interpretandi & iudicandi facultate, interpretari, & iudicari debere, ac irritum & inane quicquid secus super iis quavis auctoritate, etiam per nos & successores nostros Romanos Pontifices, qui pro tempore fuerint, sciant vel ignoranter contigerit attentari, motu & scientia similibus decernimus & declaramus: Ac volumus quod mandatum, decretum, & declaratio nostra huiusmodi in Cancellaria Apostolica publicentur, & in illius libro describantur, ac perpetuis futuris temporibus observentur. Rom. 20. Febr. 1577.

Sixtus Quintus, ex bulla cœna Domini.

Excommunicantur adulterantes & falsificantes literas Apostolicas.

CAP. IV.

Excommunicamus & anathematizamus omnes falsarios literarum Apostolicarum, & in forma brevis, ac supplicationum gratiam vel iustitiam continentium, per Romanum Pontificem vel sanctæ Romanæ Ecclesiæ vicecancellarium, seu gerentes vices eorum, aut de mandato ejusdem Romani Pontificis signatorum, aut sub nomine ejusdem Romani Pontificis, seu vicecancellarii aut gerentium vices prædictorum signantes supplicationes eadem. Extendentes constituto scilicet recordationis Innocent. Pape III. quæ incipit: Ad falsarios cum omnibus poenis in ea contentis, ad falsificantes seu mutantes supplicationes per nos seu de mandato nostro signatas & datas, sine nostra aut Datarii nostri licentia.

TITVLVS X.
DE AMBITV.
Paulus Quartus.

Quo plus aliorum & sanctorum sunt honorum, fastigia, eo mitius & modestius homines ambire decet. Pontificatus itaque electionem ante sedem vacantem procurant, & suffragia venant, excommunicantur, & ab omnibus dignitatibus abdicantur.

CAP. I.

Cum secundum Apostolum, nemo debeat sibi honorem assumere, sed qui tanquam Aaron vocatur à Deo, facile ab omnibus iudicari potest, quam graviter excedant, errent, & peccent, qui tam inferiores quam superiores dignitates Ecclesiasticas, & ipsam denique beati Petri sedem, ac Apostolicæ dignitatis culmen & apicem à Deo optimo Maximo, à quo omnia bona procedunt, nulla prorsus humana ope, nec cuiusvis au-

xilio, consilio, vel favore interveniente, provenire non arbitrantur, sed illas tanquam venales, aut alias in dispositione mortalium constitutas, diversis modis & modis ambire & assequi, seu potius usurpare præsumunt.

Nam ut Romanæ & cuiuslibet alterius, tam ante, quam post Domini Dei & redemptoris nostri Iesu Christi in terris adventum, bene instituta reipublicæ de ambitu & contra ambitus reos sanctissime promulgatas, & invisibiliter observatas leges, ad præsens omittamus, nonne huiusmodi detestabile ambitus scelus, etiam iure divino gravissimè punitur, cum Absalon, qui regnum genitoris sui adhuc viventis ambiebat, ex multo cui infederat elevatus, capillis capitis sui quercui suspensus remansit, & a Toab tribus lanceis in corde transfixus fuit? Nonne illud sacrorum Conciliorum à sancta Dei Ecclesia receptorum & approbatorum auctoritas diversimodè detestatur & punit, cum quemcunque Presbyterum, aut diaconum, seu clericum, qui Papa incolumi, & eo inconsulto, subscriptionem pro Romano Pontificatu commutare, aut pictata promittere, seu sacramentum præbere tentaverit, aut aliquod suffragium polliceri, vel de hac causa privatis conventiculis factis aliquid delibere, & decernere præsumperit, loci sui dignitate & communione privandum, anathematisque poena plectendum censet, & propter occultas fraudes, & conjurationum huiusmodi secretas insidias, si quis harum actionum participes, consilio eorum, qui de Pontificali agunt ambitu, ad notitiam Ecclesiæ deferat, & rationali probatione convincat, eum non solum ab omni culpa purgatum remanere, verum etiam remuneratione non indigna sublevari velit, & statuat, & exinde non modò sacrorum canonum, sed etiam secularium legum interpretes peritissimi, ambientes Papatum, aut super eo Papa vivente, & inconsulto, tractantes, seu conventiculas facientes, crimen læsæ majestatis in primo capite, & simoniacæ hæreseos incurere decreverint, non sine clara & aperta ratione, cum omnis tractatus de loco, dignitate, & bonis aliquis viventis, eo non consentiente, ab utroque jure prohibeatur, & reproberet: præsertim cum inde præstetur votum captandæ mortis, quod sacri canones & venerandæ leges passim abhorrent & detestantur. Accedit quod cum inter Pontificem & Ecclesiam contrahatur spirituale conjugium, quod fortius est carnali, gravissima poenæ ex utriusque juris censura imponuntur iis, qui constanti matrimonio, de alio conjugè tractare præsumunt. Quare cum peccatis ingentibus, plures indies beati Petri sedem, nobis viventibus & inconsultis, ambire, & conventiculas superinde facere dinoscantur, & ad hoc suffragia S. R. E. Cardinalium obtinere, & quodam modo subharrare procurent & satagent.

Nos cupientes huiusmodi detestabile ambitus, & illi conjuncta simoniacæ hæreseos, & læsæ majestatis crimina, non solum nostris, sed etiam successorum nostrorum Romanorum Pontificum pro tempore existentium temporibus perpetuò abolere, & non solum ex usu, sed etiam ex mentibus hominum, præsertim in electione Romani Pontificis, qui Domini Dei & Salvatoris nostri Iesu Christi in terris Vicarius existit, radicitus evellere, & in præmissis pro tantæ rei necessitate, & periculi magnitudine, ut tenemur, salubriter providere, habita super his cum venerabilibus fratribus nostris ipsius sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, de eorum consilio & unanimi assensu, hac nostra perpetuò valitura constitutione, Apostolica auctoritate, & de nostræ Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulas excommunicationis, suspensionis, & interdicti, ac privationis, & quavis alias sententias, censuras, & poenas dudum à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, aut sacris Conciliis, seu sanctorum Patrum nostrorum decretis, statutis, capitulis, canonibus, constitutionibus, & ordinationibus contra sic ambientes quomodo-

